FERSIWN CRYNO

Adroddiad Blynyddol Craffu 2024/25

CYNGOR GWYNEDD

Gweithdai Craffu

Yn mis Ebrill 2024, cynhaliwyd gweithdai i lunio rhaglen waith ddrafft ar gyfer 2024/25 fesul Pwyllgor Craffu. Cyn i'r Fforwm Craffu roi trosolwg ar y rhaglen waith yn ei gyfanrwydd.

Dyma'r ffactorau a rhoddwyd sylw iddynt wrth flaenoriaethu eitemau ar gyfer y flwyddyn:

- A yw'r mater yn effeithio ar gyfran helaeth o'r boblogaeth?
- A yw craffu yn gallu gwneud gwahaniaeth / cael dylanwad? (pobl / gwasanaeth / perfformiad)
- A yw'r mater yn amserol i'w graffu?
- Ydi'r mater yn flaenoriaeth i'r Cyngor?
- A ydym yn glir beth ydym yn ceisio ei wella?

Fforwm Craffu

Cyfarfod Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion y Pwyllgorau Craffu, ei rôl yw i :

- Gynghori ar FLAENORIAETHU eitemau i'w craffu (mwyafrif yn craffu ffurfiol gyda nifer fechan o ymchwiliadau) gan herio sail adnabod eitemau i'w craffu.
- Adnabod y dull craffu mwyaf effeithiol o fewn yr adnoddau sydd ar gael (craffu ffurfiol / ymchwiliad)
- Adnabod eitemau sydd er gwybodaeth, gan geisio osgoi defnyddio trefniadau craffu i gyflawni'r rôl rhannu gwybodaeth.
- Asesu cyfraniadau'r pwyllgorau unigol ac asesu EFFAITH y gwaith craffu, gan adolygu ein trefniadau craffu yn barhaus.

Cynhaliwyd pedwar cyfarfod yn ystod 2024/25, lle rhoddwyd ystyriaeth i'r rhaglen waith craffu; datblygiadau yn y maes craffu; trefniadau craffu Cyd-Bwyllgor Corfforedig y Gogledd; cynnwys yr adroddiad blynyddol; a blaenoriaethwyd adnoddau i gynnal Ymchwiliad Craffu Trefniadau Diogelu mewn Ysgolion a Grŵp Tasg a Gorffen - Polisi Iaith Addysg Drafft.

EITEMAU SYDD WEDI EU CRAFFU YN YSTOD 2024/25

Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi

Adran Addysg, Adran Economi a Chymuned, GwE, Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, Tîm Arweinyddiaeth a Chyfreithiol, Adran Gwasanaethau Corfforaethol, Adran Gyllid, Gweithrediad Mewnol y Cyngor a Partneriaethau

Eitem	Rheswm dros graffu	Effaith Craffu
Adroddiad Blynyddol GwE	Eitem Blynyddol / Sicrwydd	Craffu ar ddiwedd cyfnod gan wneud sylwadau am yr hyn sydd wedi ei gyflawni.
Adolygiad Haen Ganol – Gwasanaeth Gwella Ysgolion	Mewnbwn i'r cyfeiriad ar gyfer y dyfodol	Mewnbwn buan gan y Pwyllgor Craffu i'r modd y caiff y gwasanaeth gwella ysgolion ei ddarparu i'r dyfodol.
Trefniadau Diogelu mewn Ysgolion	Sicrwydd o ran y trefniadau	Argymhellwyd bod yr Adran Addysg yn darparu canllaw syml o ran cyfeirio pryderon er defnydd pawb sy'n ymwneud â'r gyfundrefn, megis llywodraethwyr a rhieni. Adnabuwyd yr angen i ystyried edrych ymhellach ar y maes hwn ac fe wnaeth hyn arwain at sefydlu'r Ymchwiliad Craffu Trefniadau Diogelu mewn Ysgolion.

Cynllun Economi Ymweld Cynaliadwy Gwynedd ac Eryri 2035	Cynllun y Cyngor 2023-28 - Gwynedd Lewyrchus	Gofynnwyd i Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri wneud pob ymdrech i ymgynghori gyda'r cynghorwyr sir lle mae hynny'n briodol. Hefyd, bod yr Adran Economi a Chymuned, wrth wneud gwaith ymchwil, yn edrych ar y materion penodol a godwyd gan y pwyllgor ynglŷn â data ac ati.
Adroddiad cynnydd ar ymateb i argymhellion Estyn	Adroddiad Archwiliwr Allanol	Derbyn sicrwydd bod gwaith yn cael ei wneud mewn ymateb i'r heriau yn y maes a phenderfynu bod angen craffu'r maes yn y dyfodol er sicrhau cynnydd.
Trawsnewid addysg ar gyfer plant yn eu blynyddoedd cynnar	Cynllun y Cyngor 2023-28 - Gwynedd Yfory	Nodi pryder ynglŷn â diffyg adnoddau i symud y gwaith ymlaen. Y pwyllgor yn croesawu'r bwriad i gydweithredu'n ehangach gydag asiantaethau eraill perthnasol ac yn gofyn am ddiweddariad.
Strategaeth Llesiant Staff	Blaengraffu / Craffu cefnogaeth llesiant staff	Sicrhau bod y strategaeth yn cyfarch yr heriau o ran ôl-effaith cyfnod y pandemig ymysg y gweithlu a chostau absenoldebau staff oherwydd salwch. Nodi pryder ynglŷn â'r lefelau uchel o absenoldebau staff gan ofyn bod diweddariadau ar y strategaeth yn y dyfodol yn manylu ar ddata penodol, megis cymhariaeth dros gyfnodau, ac ati.
Cyllidebau Refeniw Ysgolion	Effaith ar ysgolion Gwynedd	Derbyn cadarnhad o sefyllfa gyllidol ysgolion Gwynedd yn gyffredinol. Atgyfnerthu'r angen i'r pwyllgor graffu'r Strategaeth Addysg ddrafft pan yn amserol.

Cludiant Addysg	Gorwariant yn y maes	Amlygu'r angen i fod yn ymwybodol o anghenion penodol rhai grwpiau o blant wrth gynllunio'r ddarpariaeth. Nodi pwysigrwydd darpariaeth teithio i'r coleg ar gyfer pobl ifanc yn Nwyfor a Meirionnydd. Gofyn i'r Aelod Cabinet Addysg gysylltu gyda Llywodraeth Cymru yng nghyswllt cyflwyno tocyn teithio am ddim i bobl ifanc 16-21 oed er mwyn lleihau'r pwysau ar y Cyngor i ddarparu trafnidiaeth am ddim, ac i hwyluso teithio i'r gwaith, i goleg neu chweched dosbarth.
Cynllun Economi Gwynedd	Blaengraffu / Cynllun Strategol	Mewnbwn craffu ar gyfeiriad y gwaith ac amlygu materion pellach y dylid eu hystyried wrth greu'r Cynllun. Penderfynwyd y byddai'r Pwyllgor yn craffu'r cynllun drafft yn ystod 2025/26.
Polisi Iaith Addysg – Y Drefn Ymgysylltu a'r Polisi Drafft	Cynllun y Cyngor 2023-28 - Gwynedd Gymraeg	Adnabod yr angen i edrych yn fanylach ar y Polisi Iaith Addysg Drafft. Gwneud cais i'r Fforwm Craffu i flaenoriaethu adnoddau ar gyfer ffurfio grŵp tasg a gorffen, gyda'r brîff i edrych ar eiriad y polisi drafft gan ystyried os oes angen gwneud awgrymiadau i'r Aelod Cabinet / Adran Addysg, ac adrodd yn ôl i'r pwyllgor yng nghyfarfod 19 Mehefin 2025.
Cyfundrefn Addysg Drochi	Cynllun y Cyngor 2023-28 - Gwynedd Gymraeg	Penderfynu craffu Cynllun Gweithredu Argymhellion Gwella'r Gyfundrefn Addysg Drochi.
Gwasanaeth Ieuenctid	Cynllun y Cyngor 2023-28 - Gwynedd Yfory	Argymell i'r Aelod Cabinet / Adran Addysg bod angen sicrhau cysondeb darpariaeth ar draws y Sir; adnabod ffyrdd o ymgysylltu'n ehangach gyda phobl ifanc ac yn arbennig grwpiau penodol o bobl ifanc; bod angen ymgysylltu â Chynghorau Tref a Chymuned gyda'r bwriad i

		gynyddu'r nifer o glybiau cymunedol; a bod angen parhau i weithio gyda phartneriaid i sicrhau'r ddarpariaeth orau.
Anghenion Dysgu Ychwanegol yn y prif lif ac Ysgolion Arbennig	Craffu'r ddarpariaeth addysg anghenion dysgu ychwanegol (ADY)	Gofyn i'r Aelod Cabinet Addysg edrych ar ffyrdd o wella'r ddarpariaeth a hwyluso pethau i blant yn y prif lif sydd gydag anghenion dwys ond sydd ddim yn cyrraedd y trothwy i dderbyn cefnogaeth; edrych ar ffyrdd i barhau i warchod y gyllideb i ysgolion arbennig a monitro bod arian yn cael ei wario yn briodol ac yn dilyn y canllawiau; ohebu gyda Llywodraeth Cymru i ddatgan pryder am ddiffyg arian ac adnoddau sydd ar gael ar gyfer ADY a'r heriau sy'n wynebu ysgolion.

Pwyllgor Craffu Cymunedau

Adran Amgylchedd, Adran Priffyrdd, Peirianneg a YGC (Ymgynghoriaeth Gwynedd), Cynllun Datblygu Lleol, Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, Trosedd ac Anrhefn a'r Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur

Eitem	Rheswm dros graffu	Effaith Craffu
Cyfarwyddyd Erthygl 4 – Ymgynghoriad Cyhoeddus	Blaengraffu / Cynllun y Cyngor 2023-28 - Gwynedd Glyd	Blaengraffu yn drylwyr er sicrhau bod ystyriaeth ddigonol wedi ei roi i wahanol ffactorau. Argymell i'r Cabinet y dylid cadarnhau'r cyfarwyddyd.
Clwyf Gwywiad yr Onnen	Mater ar y gofrestr risg	Derbyn sicrwydd bod cynnydd yn cael ei wneud i liniaru'r risg.

Ffioedd Parcio	Blaengraffu	Argymell i'r Cabinet y dylid ystyried cynyddu ffioedd parcio yn flynyddol neu bob dwy flynedd gan roi ystyriaeth i sefyllfa chwyddiant; ni ddylid addasu'r trefniadau gorfodaeth yn y meysydd parcio arhosiad byr oherwydd yr effaith ar yr economi leol; dylid ystyried cynyddu ffioedd ymhellach ym meysydd parcio mewn ardaloedd twristiaeth penodol; a dylid ystyried cynyddu ffioedd safleoedd Arosfan yn flynyddol.
Datblygiadau yn y maes Cludiant Cyhoeddus	Cynllun y Cyngor 2023-28 - Gwynedd Werdd	Amlygu'r angen i gynnwys yr aelodau lleol mor fuan â phosib wrth ystyried newidiadau i wasanaethau bws a bod angen cryfhau'r trefniadau ymgynghori gyda chymunedau.
Gwasanaethau Casglu Gwastraff ac Ailgylchu	Cynllun y Cyngor 2023-28 - Gwynedd Werdd	Sicrhau bod cynnydd ar wireddu'r prosiect blaenoriaeth yng Nghynllun y Cyngor.
Gorchmynion Rheoli Cŵn	Sicrwydd o ran gweithrediad	Argymell bod yr Adran Priffyrdd, Peirianneg a YGC yn cysylltu gyda Chynghorwyr i gynnig cyflenwad o'r pecynnau bagiau baw cŵn i'w defnyddio yn eu cymunedau.
Cynllunio a Chymunedau Cymraeg	Sicrwydd o ran gweithrediad	Enghraifft o arfer da wrth ganolbwyntio ar un maes. Gofyn i Lywodraeth Cymru i adolygu 'Polisi Cynllunio Cymru' a 'Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 20: Cynllunio a'r Gymraeg' er mwyn sicrhau bod yr iaith Gymraeg yn cael ystyriaeth briodol.

		Gofyn i'r Cymdeithasau Tai ddarparu data i'r Cyngor er mwyn asesu gwybodaeth am yr iaith Gymraeg ym maes cynllunio. Ynghyd ag amlygu'r angen i gysylltu gyda'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol a Phrifysgol Bangor i'w hannog i ddatblygu hyfforddiant addas ar gyfer asesu effaith ieithyddol datblygiadau cynllunio; yr angen i atgoffa Cynghorau Cymuned a Thref o'u rhyddid i gyflwyno sylwadau am effaith ieithyddol posib gall datblygiad cynllunio lleol ei gael ar yr ardal; a rhoi ystyriaeth i gynnal hyfforddiant cynllunio ieithyddol i Gynghorwyr.
Diweddariad Blynyddol gan Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol Gwynedd a Môn	Rôl y Pwyllgor fel Pwyllgor Trosedd ac Anrhefn	Derbyn sicrwydd o ran gwaith y Bartneriaeth dros y cyfnod ynghyd â blaenoriaethau a chyfeiriad y gwaith i'r dyfodol. Argymell bod y Bartneriaeth yn ychwanegu gwaith ataliol mewn cyswllt â throseddau rhywiol yn flaenoriaeth benodol ar gyfer y dyfodol.
Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur: Adroddiad Blynyddol 2023/24	Cynllun y Cyngor 2023-28 - Gwynedd Werdd	Argymell y dylid cynnwys mwy o wybodaeth yn yr Adroddiad Blynyddol am yr hyn sy'n gyfrifol am y canrannau allyriadau carbon. Gofyn i Arweinydd y Cyngor lobïo Llywodraeth Cymru yng nghyswllt adolygu'r fethodoleg o fesur allyriadau carbon sy'n deillio o brosesau caffael. Yn ogystal ag adnabod yr angen i'r pwyllgor graffu casgliadau adolygiad o'r Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur cyn i'r Cabinet ei ystyried.
Adroddiad Cynnydd Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC) Gwynedd ac Ynys Môn	Rôl y Pwyllgor i graffu gwaith y BGC	Er mwyn sicrhau bod trefniadau cyflawni'r Bwrdd yn arwain at wireddu'r amcanion llesiant, amlygu'r angen i adroddiadau i'r dyfodol gynnwys gwybodaeth/data ar gynnydd o ran cyflawni.

Cyflwyno pwyntiau gwefru cyhoeddus ar gyfer cerbydau trydan	Cynllun y Cyngor 2023-28 - Gwynedd Werdd	Argymell y dylid bod isafswm o ddau bwynt gwefru ym mhob safle. Adnabod yr angen i dderbyn diweddariad gan gynnwys y Cynllun Busnes a gwybodaeth am y ddarpariaeth yn ardaloedd gwledig Gwynedd.
Toiledau Cyhoeddus	Blaengraffu / Dilyniant yn dilyn craffu yng nghyfarfod 5 Hydref 2023	Craffu cynnydd o ran gwireddu'r strategaeth.
Torri Gwair a Chynnal Ymylon Ffyrdd Sirol	Dilyniant yn dilyn craffu yng nghyfarfod 22 Chwefror 2024	Cefnogi bwriad yr Adran Priffyrdd, Peirianneg a YGC i ymestyn y treialon torri a chasglu i ardal Arfon.

Pwyllgor Craffu Gofal

Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant, Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd, Iechyd a'r Adran Tai ac Eiddo

Eitem	Rheswm dros graffu	Effaith Craffu
Gallu'r Cyngor i weithredu Cynllun Diogelu wrth Amddifadu o Ryddid (Deprivation of Liberty Safeguards - DoLS)	Mater ar y gofrestr risg	Datgan gwir bryder am y sefyllfa ac amharodrwydd i dderbyn y risg a amlygwyd yn yr adroddiad. Gofyn i'r Aelod Cabinet Oedolion drafod ymhellach efo'r Adran a chreu cynllun gweithredu. Nodi dymuniad i dderbyn gwybodaeth bellach gan arbenigwr.

Adroddiad Blynyddol y Panel Strategol Diogelu 2023/24	Sicrwydd o ran y trefniadau diogelu corfforaethol	Sicrhau bod trefniadau diogelu corfforaethol y Cyngor yn addas i bwrpas ac yn gadarn.
Datblygu darpariaeth breswyl i blant mewn gofal mewn grŵp bychan	Cynllun y Cyngor 2023-28 – Gwynedd Ofalgar	Derbyn sicrwydd bod cynnydd yn digwydd i gyflawni'r prosiect blaenoriaeth. Amlygu'r angen i graffu ymhellach yn dilyn cyfnod o sefydlu'r ddarpariaeth.
Gwasanaeth Gofal Cartref	Cynllun y Cyngor 2023-28 – Gwynedd Ofalgar	Nodi pryder am y rhestrau aros am ofal cartref mewn rhai ardaloedd. Gofyn am ddata rhestrau aros ar draws y sir er mwyn galluogi cymharu ardaloedd. Gofynnwyd i'r Aelod Cabinet Oedolion ddiweddaru'r Pwyllgor ar waith y Prosiect Gofal Cartref gan gynnwys gwybodaeth am leihau costau a gwella ansawdd data.
Darpariaeth dementia a thrafnidiaeth i rai sydd gyda dementia i fynychu gofal dydd	Cynllun y Cyngor 2023-28 – Gwynedd Ofalgar	Datgan pryder nad yw'r ddarpariaeth yn gyson ar draws y Sir a phwysleisio pwysigrwydd rhoi egwyl i ofalwyr di-dâl. Gofyn am adroddiad pellach am yr adolygiad Polisi Trafnidiaeth ac adolygiad Gofal Dydd er mwyn i'r aelodau roi mewnbwn amserol.
Adroddiad Blynyddol 2023-24 - Gweithdrefn Cwynion, Ymholiadau a Diolchiadau - Plant a Chefnogi Teuluoedd ac Oedolion, Iechyd a Llesiant	Sicrwydd o ran y trefniadau ar gyfer delio gyda chwynion ym maes gwaith gofal	Derbyn sicrwydd o ran y trefniadau ar gyfer delio gyda chwynion ym maes gwaith gofal.

Polisi Codi Tâl am Ofal	Blaengraffu	Cytuno i'r egwyddor o ymchwil pellach i addasu'r polisi codi tâl am ofal. Gofyn am adroddiad manylach yn cynnwys union ffioedd i'w codi a'r fframwaith codi tâl.
Cyfarfod penodol i graffu y maes tai cymdeithasol	Cynllun y Cyngor 2023-28 - Gwynedd Glyd	Enghraifft o arfer da wrth ganolbwyntio ar un maes. Trafodaeth adeiladol gyda phartneriaid allanol er mwyn sicrhau cydweithio effeithiol er mwyn diwallu anghenion pobl Gwynedd. Gofyn am wybodaeth ychwanegol gan yr Adran Tai ac Eiddo ac iddynt drafod gyda'r cymdeithasau tai o ran darparu ffurflen safonol i aelodau ei gwblhau ar ran tenantiaid pan fo angen gwaith cynnal a chadw gan gynnwys darparu pwyntiau cyswllt gwahanol. Datgan pryder am ddiffyg mewnbwn gan y Cyngor pan fo cyfnewidiadau tai yn digwydd; goblygiadau posib 'Papur Gwyn ar roi diwedd ar ddigartrefedd yng Nghymru' i'r Polisi Gosod Tai; diffyg gostyngiad yn y niferoedd ar y Gofrestr Tai Cyffredin dros y deg mlynedd diwethaf; a'r nifer sy'n ddigartref yn y Sir.
Archwiliad ar y cyd gan Arolygaeth Gofal Cymru a Archwilio Cymru – Hydref 2024	Sicrwydd bod gweithredu ar ganfyddiadau yr archwiliad	Trafodaeth gydag archwilwyr allanol am eu canfyddiadau a'u hargymhellion. Craffu'r rhaglenni gwaith ac adnabod yr angen i dderbyn adroddiadau cynnydd er sicrhau gweithrediad.
Iechyd – cyfle i drafod pryderon amrywiol gyda chynrychiolwyr o Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	Pryder yn y gymuned a'r effaith ar drigolion	Trafodaeth adeiladol gyda'r Bwrdd Iechyd gan amlygu materion sydd yn codi yn ein cymunedau.

Cynllun Gweithredu Tai	Cynllun y Cyngor 2023-28 – Gwynedd Glyd	Sicrhau bod cynnydd ar wireddu'r prosiect blaenoriaeth yng Nghynllun y Cyngor. Gofyn i'r Aelod Cabinet Tai ac Eiddo ail edrych ar y cynllun Tŷ Gwynedd er mwyn ystyried os yw'n darparu gwerth am arian ac a ddylid buddsoddi'r arian mewn prosiect arall o fewn y Cynllun Gweithredu Tai.
Gwasanaeth Iechyd Meddwl Gwynedd	Cynllun y Cyngor 2023-28 – Gwynedd Ofalgar	Craffu gweithrediad yn dilyn ail-fodelu'r gwasanaeth.
Adroddiad Cynnydd ar Raglen Waith Tîm Awtistiaeth	Argymhelliad yn deillio o waith Grŵp Tasg a Gorffen / Cynllun y Cyngor 2023-28 – Gwynedd Ofalgar	Annog yr Aelodau Cabinet i ysgrifennu i Lywodraeth Cymru yn holi am arian parhaol i'r Tîm Awtistiaeth.

Ymchwiliad Craffu

Yn dilyn craffu trefniadau diogelu mewn ysgolion yng nghyfarfod y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi ar 18 Gorffennaf 2024, adnabuwyd yr angen i edrych ar y maes mewn mwy o fanylder.

Mabwysiadwyd brîff ar gyfer Ymchwiliad Craffu Trefniadau Diogelu mewn Ysgolion ar 13 Chwefror 2025.

Y prif gwestiwn mae'r ymchwiliad yn ei gyfarch yw:

'A yw trefniadau diogelu yn ysgolion y sir yn briodol ac yn cael eu gweithredu'n gyson?'

Cynhaliwyd cyfres o bedwar cyfarfod ar ddechrau'r ymchwiliad er mwyn deall gofynion cyfreithiol ac ystyried ymarfer da ym maes diogelu mewn ysgolion. Mae gwaith yr ymchwiliad yn parhau. Byddwn yn adrodd ymhellach ar waith yr ymchwiliad yn yr adroddiad blynyddol nesaf yn dilyn cyflwyno adroddiad drafft yr ymchwiliad craffu i'r Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi.

Datblygiadau 2024-25

CYFARFODYDD ANFFURFIOL

ER MWYN GWELLA FFOCWS AC EFFAITH Y CYFARFODYDD ANFFURFIOL – TREIALU CYFARFODYDD AR LEIN, AWR O HYD, TUA 5 WYTHNOS CYN Y CYFARFOD NESAF

Ffocws ar gwestiynau

- Cyfle i finiogi'r cwestiynau a gyflwynwyd i'r gweithdai.
- Y cwestiynau yn sail i'r adroddiad i'r pwyllgor.
- Templed adroddiad craffu newydd i gefnogi hyn.
- Cwestiynau lleol – Cyfle i holi os oes materion lleol, sydd, o'u cyfuno, yn codi thema a chwestiwn strategol i'w ychwanegu fel cwestiwn i'w ateb yn yr adroddiad.

Asesu Perfformiad / Effaith Craffu

- Asesu effaith craffu gan sgorio fesul eitem ar y bwrdd dartiau.
- Hunan arfarnu gweithrediad y pwyllgor a dysgu wrth fynd ymlaen.

Adrodd yn ôl

- Cynrychiolwyr yng nghyfarfodydd herio perfformiad/grwpiau craffu/fforymau/byrddau i adrodd yn ôl.

CYFARFODYDD BRIFFIO

CYFARFODYDD BRIFFIO CYN Y PWYLLGOR I GYCHWYN AM 10 O'R GLOCH A FFOCWS AR Y STRATEGAETH GWESTIYNU

Strategaeth Gwestiynu

- Amser digonol i fynd drwy'r strategaeth gwestiynu fesul eitem ac adnabod pwy sy'n gofyn beth
- Gwirio os wedi adnabod yr holl wahanol elfennau sydd angen eu craffu
- Cyfle i holi os oes materion lleol, sydd, o'u cyfuno, yn codi thema a chwestiwn strategol i'w ofyn yn y pwyllgor.

PWYLLGOR

CWESTIYNU CRAFF CYN DOD I BENDERFYNIAD OS YW'R PWYLLGOR WEDI EI FODLONI NEU OES ANGEN GWNEUD ARGYMHELLION CAMPUS

Cyflwyniadau

- Sefydlu trefn mai 5 MUNUD YN UNIG sydd gan Aelod Cabinet neu Bennaeth i gyflwyno eitem yn y Pwyllgor (gan fod pawb wedi paratoi a darllen o flaen llaw).
- Dim pasio'r baton i swyddogion wedyn, swyddogion i ateb cwestiynau yn unig.
- Cadeirydd i agor y drafodaeth h.y. symud ymlaen i gwestiynau yn dilyn 5 munud.

Ffocws fesul eitem

- Bydd y cyfarfod briffio yn galluogi'r pwyllgor i roi ffocws ar gwestiynau.
- Dylid peidio cyflwyno barn, rhoi sylwadau neu ail adrodd – rôl i Aelodau unigol a'r Cadeirydd.
- Ceisio neilltuo amser penodol i eitem a chadw at hynny.

Argymhellion

- Penderfynu os yn gyfforddus gyda'r cyfeiriad neu a oes angen argymhelliad penodol.

Herio Perfformiad

Mynychodd cynrychiolwyr y pwyllgorau craffu gyfarfodydd herio perfformiad yn ystod 2024/25. Bydd y trefniadau yn newid yn 2025/26 gyda'r drefn o gynrychiolwyr craffu yn mynychu cyfarfodydd herio perfformiad yn dod i ben. Cyflwynir adroddiadau perfformiad i'w craffu yn gyhoeddus mewn cyfarfodydd pwyllgorau craffu ddwywaith y flwyddyn o Fehefin 2025 ymlaen. Y bwriad yw gwella tryloywder gan ddisodli'r drefn o adroddiadau perfformiad yn cael eu cyflwyno i'r Cabinet.

Trefniadau Tracio

Rhoddodd y Fforwm Craffu ystyriaeth i sefydlu trefn dracio ffurfiol gan ddod i'r casgliad y dylid rhannu'r wybodaeth gyda'r aelodau craffu bob 6 mis. Rhannwyd diweddariad ar benderfyniadau / argymhellion ers Mai 2022 gyda'r aelodau ym mis Rhagfyr 2024.

Gweler isod esiampl o effaith craffu yn deillio o'r gwaith tracio:

"Ym mis Mehefin 2024, bu i mi gyflwyno adroddiad i'r Pwyllgor Craffu Gofal i rannu' risg mae Cyngor Gwynedd yn ei wynebu o ran ein sefyllfa Amddifadu Rhag Colli Rhyddid (DoLS).

Roedd penderfyniad unfrydol nad oedd yr Aelodau'n fodlon derbyn y risg i'r Cyngor a bu cais i ail edrych ar y sefyllfa a chanfod datrysiad.

'Rwy'n falch o adrodd bod bid llwyddiannus wedi ei gyflwyno i gyflogi 2 Asesydd Budd Gorau ar sail barhaol. Bydd y swyddi hyn, ynghyd â'r grant blynyddol gan Llywodraeth Cymru yn ein cynorthwyo i fynd i'r afael a'r rhestr aros a sicrhau bod y risgiau i'r Cyngor yn lleihau'n sylweddol.

Hoffwn ddiolch i'r Aelodau am y gefnogaeth a byddwn yn falch o roi diweddariad pellach unwaith y bydd y swyddi ychwanegol wedi cael effaith."

Pennaeth Cynorthwyol Oedolion: Diogelu, Sicrwydd Ansawdd, Iechyd Meddwl a Diogelwch Cymunedol

Mae'r holl wybodaeth am y gwaith craffu yn 2024-25 ar gael yn fersiwn llawn

yr Adroddiad Blynyddol ar wefan y Cyngor –

https://www.gwynedd.llyw.cymru/craffu

Ffeithiau am Graffu yng Ngwynedd yn 2024/25

41 eitem wedi eu craffu mewn cyfarfodydd ffurfiol. (43 llynedd, 33 blwyddyn cynt)

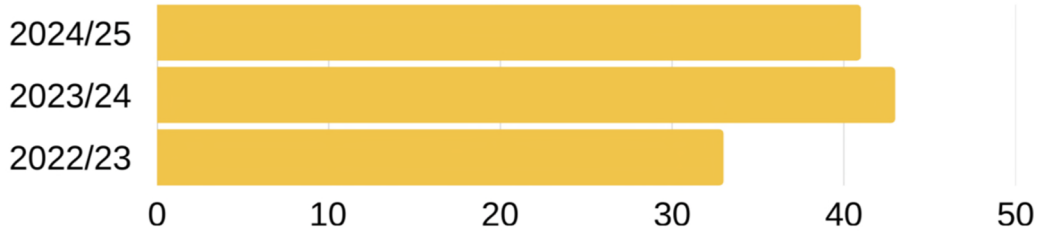

45 aelod (allan o 59 sy'n bosib) wedi bod yn rhan o wneud y gwaith craffu pwysig yn ystod y flwyddyn

Canrannau Rheswm dros Graffu

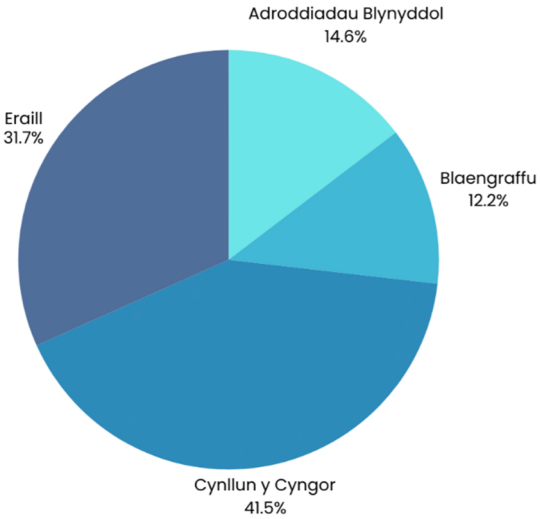

Nifer o gyfarfodydd Fforwm Craffu wedi eu cynnal yn ystod y flwyddyn
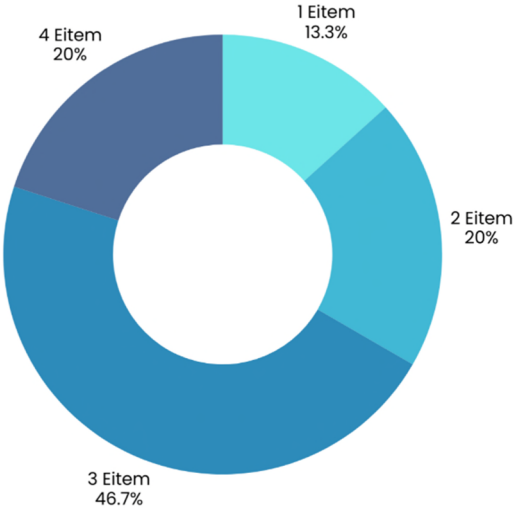
Nifer o eitemau a graffwyd mewn cyfarfod